

ТЕМА 2
ФУНКЦІЇ
МЕНЕДЖМЕНТУ

Планування в організації

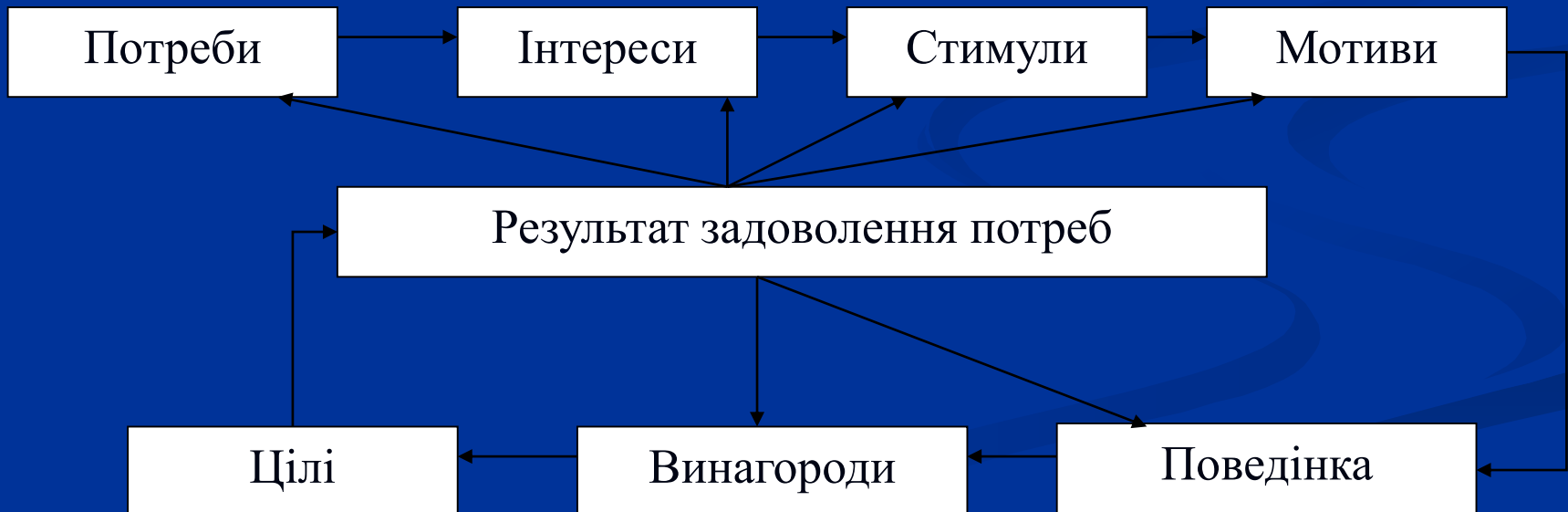
Планування – процес визначення цілей організації та прийняття рішень щодо шляхів їх досягнення

Етапи планування:

Мотивація як функція менеджменту

Мотивування — вид управлінської діяльності, який забезпечує процес спонукання себе та інших працівників до діяльності, спрямованої на досягнення особистих цілей і цілей організації.

Теорії мотивації

- **Теорія потреб М. Туган – Барановського:** Виділяються фізіологічні, статеві, альтруїстичні, симптоматичні, а також практичні потреби. Особливе значення відіграють приналежність до народностей, моральні та релігійні погляди.
- **Теорія потреб А. Маслоу:** Поділ потреб на первинні та вторинні. Поведінка людей визначається потребами нижчого порядку. Після задоволення потреб їх мотиваційна дія припиняється.
- **Теорія потреб Д. Мак-Клелланда:** Поведінку людини мотивують такі потреби: влади, успіху, причетності. Увага до потреб вищого порядку, оскільки потреби нижчого порядку вже задоволені
- **Теорія потреб Ф. Герцберга:** Виділення гігієнічних і мотиваційних факторів. Гігієнічні фактори (нижчий порядок) запобігають виникненню незадоволення роботою. Мотиваційні (вищий порядок) впливають на поведінку.
- **Теорія потреб К. Альдерфера:** Основні потреби, які мотивують поведінку людини: існування, зв'язку, зростання. За неможливості задоволення потреб вищого рівня, зростають зусилля щодо якіснішого задоволення потреб нижчого рівня.
- **Теорії потреб Д. Мак-Грегора:** Теорія «Х» передбачає, що працівники схильні уникати роботи та відповідальності, тому для їх стимулювання необхідно використовувати контролювання і погрози. Теорія «Y» апелює до потреб вищого порядку: у причетності, мати високі цілі, автономії та самовираження. Працівники схильні до теорії «Y», але організаційні умови та вплив менеджерів зумовлюють вибірними теорії «Х».
- **Теорія потреб У.Оучі:** Теорія «Z» визначає, що основою успіху працівників є віра в загальні цілі. Вагомими стимулами є довірчі взаємини та взаємопідтримка, повна узгодженість дій.

Теорії мотивації

- **Теорія очікувань В. Врума:** на поведінку працівника впливають такі очікування: «затрачені зусилля — очікування певного рівня результатів», «отримані результати — очікування певної винагороди», «очікування цінної винагороди, здатної задовольнити потреби».
- **Теорія справедливості С. Адамса:** орієнтує на дотримання принципів справедливості та об'єктивності при встановленні і розподілі винагород. Врахування можливої реакції працівників на несправедливе мотивування.
- **Комплексна процесійна теорія Л. Портера і Е. Лоулера:** включає елементи теорій очікувань і справедливості: у працівника можливі задоволення або незадоволення від отриманої винагороди за досягнуті результати при виконанні конкретних завдань, що залежить від затрачених зусиль, здібностей, характеру та його ролі в діяльності.
- **Теорія результативної валентності Дж. Аткинсона:** будь-яка людина прагне досягнути успіху, самоствердитися, реалізувати власний потенціал. Мотивування діяльності залежить від прагнення досягти успіху чи уникнути негативної оцінки.
- **Теорія партисипативного управління:** передбачає залучення працівників до управління організацією з метою підвищення задоволення роботою, що позитивно позначиться на ефективності їх діяльності. Орієнтується на процес задоволення потреб вищого порядку.
- **Теорія морального стимулювання:** орієнтується на задоволення потреб вищого порядку (визнання, причетності, поваги тощо), використання моральних стимулів (грамоти, медалі, ордени, звання, подяки тощо).
- **Теорія матеріального стимулювання:** передбачає формування і використання матеріальних стимулів, розподіл заробітної плати відповідно до дії закону розподілу за кількістю і якістю праці. Базується на використанні матеріальних стимулів (форми і системи оплати праці, премії, надбавки, доплати, подарунки тощо)

Матеріальне стимулювання праці

Контроль

Контроль – це процес забезпечення досягнення цілей організації шляхом постійного спостереження за її діяльністю та усунення відхилень, які при цьому виникають.

Критерії ефективності системи КОНТРОЛЮ

- Точність
- Своєчасність
- Економічність
- Гнучкість
- Зрозумілість
- Обґрунтованість критеріїв
- Стратегічна спрямованість
- Особлива увага виняткам
- Численність критеріїв
- Підтримка коригуючих дій

Організація як функція управління

Організація – процес поділу, групування та координації робіт, видів діяльності і ресурсів для досягнення поставлених цілей. Реалізація функції організації здійснюється у процесі організаційної діяльності.

Організаційна діяльність – процес усунення керівником невизначеності між людьми щодо роботи або повноважень і створення середовища, придатного для їх спільної діяльності

Основні складові організаційного процесу \

- поділ праці
- департаменталізація
- делегування повноважень
- встановлення діапазону контролю
- створення механізмів координації

Типи організаційних структур управління

